

Şanghay İşbirliği Örgütü Devlet Başkanları Konseyi'nin Terörizm, Ayrılcılık ve Aşırıcılığa Yol Açan Radikalleşmeyle Mücadeleye İlişkin Bildirisi

Şanghay İşbirliği Örgütü'nün (ŞİÖ) “üç kötülüğe” karşı mücadelesi, örgütün tarihinde önemli bir bölümdür. “Üç kötülük”, aynı zamanda “üç kötü güç” olarak da adlandırılır ve terörizm, ayrılcılık ve aşırıcılığı ifade eder. Kavram ilk olarak Haziran 2001'de ilk ŞİÖ zirvesinde tanımlanmıştır. Bölgesel güvenlik ve istikrarı öncelik olarak ele alan ŞİÖ, “üç kötülüğe” karşı mücadele etmek için aralıksız çaba göstermektedir. Terörizme karşı mücadelede işbirliği konusunda örnek bir örgüt olan ŞİÖ 2000'li yılların başından itibaren bölgesel ve uluslararası önemli başarılarla imza atmıştır. ŞİÖ Devlet ve Hükümet Başkanlarının 2023 yılındaki Zirvede terörizm, ayrılcılık ve aşırıcılığa karşı ilan ettikleri bildiriye sunuyoruz.

04 Temmuz 2023
Yeni Delhi, Hindistan

Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ veya Örgüt) Üye Devletleri, karşılıklı güven, karşılıklı yarar, eşitlik, karşılıklı danışma, kültürel çeşitliliğe saygı ve bölgede barış, güvenlik ve istikrarın güçlendirilmesi amacıyla ortak kalkınma arayışı ruhuna bağlı kalarak,

Egemenlik, toprak bütünlüğü, içişlerine karışmama ilkelerine ve ŞİÖ Şartı'nın diğer hükümlerine bağlılıklarını teyit ederek,

ŞİÖ kolluk ve güvenlik işbirliğini güçlendirmeye, çok taraflı işbirliğini teşvik etmeye, küresel, bölgesel

Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Bölgesel Teröre Karşı Mücadele Yapısı Arka Plan ve Misyon

RATS Yürütme Komitesi

ŞİÖ'nün daimi organı olarak belirlenen Bölgesel Teröre Karşı Mücadele Yapısı'nın kurulmasına ilişkin Anlaşma, 7 Haziran 2002 tarihinde St. Petersburg'da ŞİÖ Üye Devletleri Devlet Başkanları Konseyi toplantısında imzalandı.

Şanghay İşbirliği Örgütü Bölgesel Teröre Karşı Mücadele Yapısı (ŞİÖ RATS), kurulduğu günden bu yana Örgütün gelişmesine önemli katkılarda bulunmuş, bölgesel ve küresel düzeyde terörizm, ayrılcılık ve aşırıcılıkla mücadelede örgütün destek ayağı ve koordinasyon

merkezi haline gelmiştir.

RATS'ın uluslararası saygınlığı her geçen yıl artmakta olup, güvenlik alanında somut başarıyı garantileyen çok taraflı işbirliğinin değerli bir örneği haline gelmektedir.

RATS'ın kuruluş aşamasında, işbirliğinin ilkelerini ve alanlarını belirleyen ve çalışma organları olan Konsey ve Yürütme Komitesi'nin düzgün işleyişini sağlayan örgütsel ve yasal çerçevenin oluşturulmasına odaklanıldı.

Daha sonra, düzenleyici çerçevenin iyileştirilmesi, ŞİÖ üye devletlerinin yetkili makamları tarafından terörizm, aşırıcılık ve ayrılcılıkla mücadeleye yönelik ortak tedbirlerin başarılı bir şekilde uygulanmasında önemli bir faktör olmuştur. Bu çalışma, ilgili uluslararası hukuk ve ŞİÖ yasal düzenlemelerinin ulusal mevzuatlara dahil edilmesiyle birlikte yürütülmektedir.

ve ulusal düzeylerde koordinasyonu güçlendirmeye, eşit, işbirliğine dayalı, bölünmez, kapsamlı ve sürdürülebilir güvenlikte ısrar etmeye ve geleneksel ve geleneksel olmayan güvenlik zorlukları ve tehditlerine karşı koymaya kararlı olarak,

Terörizm, Ayrılıkçılık ve Aşırıçılıkla Mücadele Şanghay Sözleşmesi; Terörizme Karşı ŞİÖ Sözleşmesi ve Aşırıçılıkla Mücadele ŞİÖ Sözleşmesi; ve ŞİÖ Üye Devletlerinin Uluslararası Bilgi Güvenliği Alanında İşbirliği Anlaşması hükümlerini not ederek,

Uluslararası toplumu, ilgili BM Güvenlik Konseyi Kararlarının ve Küresel Teröre Karşı Mücadele Stratejisinin BM Şartı ve uluslararası hukuk ilkelerine uygun olarak, siyasallaştırma ve çifte standart olmaksızın, tüm Devletlerin egemenliğine ve bağımsızlığına saygı göstererek tam olarak uygulanması yoluyla BM'nin merkezi bir rol oynadığı terör tehdidiyle mücadelede küresel işbirliği-

ni güçlendirmeye ve Uluslararası Terörizme Karşı Kapsamlı bir Sözleşmenin kabulü konusunda uzlaşma aramaya çağırır,

Her türlü terör eyleminin suç ve haksız olduğunu yineleyerek,

Devletlerin belirli siyasi ve jeopolitik hedefleri gerçekleştirmek için terörist, ayrılıkçı ve aşırılıkçı grupları ve onların suç ortaklarını kullanmasının kabul edilemez olduğunu vurgulayarak, Radikalleşmenin terörizme yol açtığını, bölücülük ve aşırıçılığın küresel bir sorun haline geldiğini, terörist gruplar ve onların destekçileri tarafından radikal ideolojilerin internet ortamı dahil olmak üzere yayıldığını, dini hoşgörüsüzlük, saldırgan milliyetçilik, etnik ve ırksal ayrımcılık, faşizm ve şovenizm fikirlerinin, özellikle gençlerin zihinleri ve dünya görüşleri üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğunu göz önünde bulundurarak,

RATS'ın kural koyma faaliyetleri kapsamında, Şanghay İşbirliği Örgütü'nün terörizm, ayrılıkçılık ve aşırıçılıkla mücadeleye ilişkin Sözleşmeleri ile ŞİÖ Üye Devletlerinin yetkili makamları arasında güvenlik alanında pratik işbirliğini düzenleyen ve terörizm, ayrılıkçılık ve aşırıçılıkla mücadelede doğrudan etkileşimlerinin biçimlerini, mekanizmalarını ve araçlarını tanımlayan kararlar, ŞİÖ Üye Devletleri Devlet Başkanları Konseyi tarafından geliştirilmiş ve onaylanmıştır.

RATS kapsamında, Yürütme Komitesi'nin koordinatörlüğünde, ŞİÖ üye ülkelerinin teröre karşı mücadele kapasitesini geliştirmek için hedefli çalışmalar yürütülmektedir. Bu amaçla, ortak pratik faaliyetler tasarlamakta ve yürütmektedirler. En verimli faaliyet türleri arasında, 2006 yılından bu yana düzenlenen

yıllık Ortak Teröre Karşı Mücadele Tatbikatları yer almaktadır. Bu tatbikatlar, çeşitli terör tehditlerini etkisiz hale getirmek ve terör saldırılarını önlemek amacıyla müdahale mekanizmalarının kullanımı ve yetkili makamlar arasındaki etkileşimin eğitimi konusunda pratik yapma olanağı sağlamaktadır.

Her tatbikat, ŞİÖ sahasında ortaya çıkan operasyonel durumun gerçek koşullarını ve teröristlerin taktiklerini yansıtacak şekilde, mümkün olduğunca gerçek hayata yakın olacak şekilde tasarlanmıştır.

ŞİÖ üye ülkelerinin terörizmle ilişkili ulus aşırı suçlardan (yasadışı göç, uyuşturucu, silah, patlayıcı madde kaçakçılığı vb.) güvenliğinin sağlanmasına yönelik ayrı bir alan da, ŞİÖ üye ülkelerinin yetkili makamlarının sınır servisleri arasındaki etkileşim mekanizmasıdır.

COVID-19 salgını dönemi dâhil olmak üzere, teröristlerin ve destekçilerinin, sosyal ağ platformlarını, interneti ve diğer bilgi ve iletişim teknolojilerini, terör eylemleri için eleman toplama ve teşvik etmenin yanı sıra terör faaliyetlerinin finansmanı, planlanması ve hazırlanmasında, terör amaçlı radikal ideolojilerin yayılması ve propagandası için kullanmalarındaki artışı not ederek,

Terörizm, bölücülük ve aşırıcılığa yol açan radikalleşmeyle mücadelede Devletlerin ve yetkili makamlarının öncü rolünün yanı sıra uluslararası ve bölgesel örgütler tarafından bu yönde sarf edilen çabaların önemini teyit ederek,

ŞİÖ'nün bu alanda diğer ilgili devletler, bölgesel ve uluslararası örgütlerle aktif etkileşimini savunarak,

ŞİÖ Bölgesel Teröre Karşı Mücadele Yapısının (RATS), 2022-2024 ŞİÖ Üye Devletlerinin Terörizm, Ayrılıkçılık ve Aşırıcılıkla Mücadelede İşbirliği Programının uygulanması da dahil olmak üzere

radikalleşmeyle mücadeleye yönelik sistematik çabalarını not ederek,

Bu vesileyle aşağıdaki hususları beyan ederiz:

Üye Devletler, kim tarafından, nerede ve hangi amaçla işlenirse işlensin, terörizmin tüm şekil ve tezahürlerini şiddetle kınarken, terörizmin herhangi bir din, medeniyet, milliyet veya etnik grupla ilişkilendirilmemesi gerektiğini vurgular.

Üye Devletler, ŞİÖ Şartı ve uluslararası hukukun genel kabul görmüş ilke ve normlarına uygun olarak, deneyim ve en iyi uygulamaların paylaşılması da dâhil olmak üzere, terörizm, ayrılıkçılık ve aşırıcılığa yol açan radikalleşmeyle mücadelede işbirliğini daha da geliştireceklerdir.

Üye Devletler, ŞİÖ 2022-2024 Terörizm, Aşırıcılık ve Ayrılıkçılıkla Mücadelede İşbirliği Programını ve radikalleşmeye karşı ulusal programları uygulamaya devam edeceklerdir.

Üye Devletler, ŞİÖ üyesi devletlerin topraklarında düzenlenen büyük uluslararası etkinliklerin

ŞİÖ üye ülkelerinin yetkili makamlarına bağlı sınır servisleri, 2013 yılından bu yana, bu ülkelerin sınırlarının dış ve iç kesimlerinde ortak operasyonlar yürütüyor.

2013 yılından bu yana faaliyet gösteren ŞİÖ üye devletlerinin yetkili makamlarının temsilcilerinden oluşan Ortak Uzman Çalışma Grubu ve RATS Yürütme Komitesi bünyesinde, teröristlerin ve aşırılıkçıların interneti suç amaçlı kullanmalarını önlemek için sürekli olarak önlemler alınmaktadır. Ayrıca, küresel ağdaki terörist faaliyetlerle mücadele etmek ve etkileşim mekanizmalarını iyileştirmek amacıyla ortak tatbikatlar düzenlenmektedir.

Terör tehditleriyle mücadele sisteminin iyileştirilmesinin önemli bir parçası, teröre karşı mücadele yapılarının kapasitesinin artırılmasıdır. ŞİÖ

üye devletlerinin yetkili makamlarının teröre karşı mücadele birimleri için personel eğitiminin koordinasyonunu ve daha fazla gelişimini kolaylaştırmak amacıyla sistematik bir çalışma yürütülmektedir.

Terörizm, ayrılıkçılık ve aşırıcılıkla mücadele çabalarını güçlendirmek amacıyla ŞİÖ RATS, uluslararası ve bölgesel örgütlerin yanı sıra ŞİÖ gözlemci devletlerinin yetkili makamları ve diyalog ortaklarıyla işbirliğini geliştiriyor ve güçlendiriyor.

Özellikle, BM Güvenlik Konseyi Teröre Karşı Mücadele Komitesi Yürütme Müdürlüğü, BM Teröre Karşı Mücadele Ofisi, BM Uyuşturucu ve Suç Ofisi, Interpol, Teröre Karşı Mücadele Merkezi (BDT ATC) ve BDT Üye Devletleri Sınır Birlikleri Komutanları Konseyi Koordinasyon Servisi, Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü (CSTO) Sekreterliği, Avrasya

güvenliğinin nasıl sağlanacağı konusunda pratik deneyim alışverişinde bulunacaklardır.

Üye Devletler, terörizme, ayrılıkçılığa ve aşırıcılığa yol açan radikal ideolojilere karşı bölgesel işbirliğinin teşvik edilmesini ve bunların destekçilerinin faaliyetlerini sürdürme araç ve fırsatlarının engellenmesini savunmaktadır.

Üye Devletler, terörizme, aşırıcılığa ve ayrılıkçılığa yol açan radikalleşmeyi önlemek ve buna karşı koymak için ulusal düzeyde medya kampanyaları yürütecektir.

Üye Devletler, radikalleşmiş bireylerin rehabilitasyonu ve topluma yeniden kazandırılması ve radikal ideoloji veya terörist faaliyetlere geri dönmelerinin önlenmesi için ulusal düzeyde programlar uygulayacaktır.

Üye Devletler medya, sivil toplum, iş dünyası, dini, kültürel, eğitim ve diğer kuruluşların radikalleşmenin önlenmesi ve radikalleşmeyle mücadelede elverişli bir ortamın şekillendirilmesindeki

önemli rolünü destekler.

Üye Devletler radikalleşmeyle mücadelede kadınların ve gençlerin rolünün güçlendirilmesini savunurlar.

Üye devletler, ŞİÖ Üye Devletlerinin iç hukuklarına uygun olarak tespit edilen kişi ve kuruluşlara karşı gerekli tedbirleri başlatarak radikal ve terörist içeriğin internetten engellenmesi ve kaldırılması için ortak çaba gösterme niyetindedir.

Üye Devletler, devletlerin barış içinde bir arada yaşaması, dini ve kültürel çeşitliliğe saygı, sosyal uyum ve medeniyetler arası diyalog fikirlerini teşvik ederek radikal ideoloji ve propagandayla mücadelede işbirliği yapmaya devam edeceklerdir. 🌸

(Kaynak: Şanghay İşbirliği Örgütü web sitesi (2023). ŞİÖ Devlet Başkanları Konseyi'nin Terörizm, Ayrılıkçılık ve Aşırıcılığa Yol Açan Radikalleşmeyle Mücadele Bildirisi. 15 Temmuz 2025'te <https://eng.sectsco.org/20230704/1628358.html> adresinden alınmıştır.)

Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanıyla Mücadele Grubu, Orta Asya Bölgesel Uyuşturucu, Psikotrop Maddeler ve Bunların Ön Maddelerinin Kaçakçılığıyla Mücadele Bilgi ve Koordinasyon Merkezi (CARICC), Asya'da Etkileşim ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı Sekreterliği (CICA), Afrika Terörizm Araştırma ve İnceleme Merkezi, Belarus Cumhuriyeti KGB'si, Afganistan Dışişleri Bakanlığı ve Afganistan Teröre Karşı Mücadele Koordinasyon Konseyi ile işbirliğine ilişkin mutabakat zaptları ve anlaşmalar imzalandı. Moğolistan.

Sri Lanka, Türkiye, Kamboçya, Nepal, Azerbaycan, Ermenistan, Mısır, Katar, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Maldivler, Myanmar, Kuveyt ve Bahreyn'in yetkili makamları olmak üzere diyalog ortaklarıyla temaslar kurulmuş olup, ilişkilerin

resmileştirilmesi yönünde çalışmalar sürdürülmektedir.

RATS Yürütme Kurulu yetkilileri, Devlet Başkanları Konseyi, Hükümet Başkanları Konseyi, Güvenlik Konseyleri Sekreterleri, Dışişleri Bakanları Konseyi ve Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Üye Devletleri Ulusal Koordinatörleri Konseyi toplantılarının hazırlanması ve gerçekleştirilmesine düzenli olarak katılmaktadır.

ŞİÖ RATS faaliyetlerinin temel çıktıları, RATS Konseyi toplantılarında yıllık olarak gözden geçirilmekte ve ŞİÖ Üye Devletleri Başkanları Konseyi'ne raporlanmaktadır. 🌸

(Kaynak: CSTO web sitesi, (n.d.). RATS Arka Planı ve Misyonu. 15 Temmuz 2025 tarihinde <https://ecrats.org/en/about/history/> adresinden alındı)